

KODEX ZÁSAD JEDNÁNÍ PRO KOUČE A MENTORY

Únor 2011

Obsah

Část 1 Cíle, status a hlavní definice

Část 2 Profesionální jednání

Část 3 Monitorování & Sankce

Část 1 Cíle, status a obecné definice

1. Cíle

Tento Kodex zásad jednání obsahuje soupis doporučení, jejichž hlavním cílem je zajistit, aby praktikující koučové a mentoři jednali ve své praxi na profesionální etické úrovni.

Dále poskytuje různá doporučení profesionálním koučovacím a mentorinkovým organizacím, která se týkají přijímání a respektování Etického kodexu jejich členy a monitorování, jak je tento kodex dodržován. Zahrnuje i případné sankce v případě jeho porušení.

Tento kodex má informativně sloužit také pro klienty koučů a mentorů a posílit důvěru veřejnosti v koučovací a mentorovací procesy jako nástroje profesionálního i osobního rozvoje.

Kodex je základem pro přijetí seberegulačního statusu koučovací a mentorské profese v rámci Evropské unie.

Kodex je v souladu s posláním profesionálních organizací podporovat a zajišťovat kvalitu koučování a mentorování. Tento kodex je veřejným dokumentem.

2. Status

Tento kodex nemá právní účinnost, pokud není přijat vládním orgánem. Nezávisle na této skutečnosti je však tento kodex považován za dokument, nastavující standardy etického a profesionálního jednání. Byl převzat uznávanými profesionálními organizacemi a přijat Evropskou unií, aby byl publikován na oficiálním seznamu Seberegulujících profesí (list of Self-Regulated professions).

Při rozhodování o svém profesionálním a etickém chování musí koučové a mentoři zvážit tento kodex zásad jednání jako dodatek k jejich národním zákonům a regulacím. Pokud tento kodex nastavuje vyšší standard jednání, než vyžaduje zákon, koučové a mentoři musí jednat v souladu s tímto vyšším standardem.

3. Obecné definice

Existuje mnoho různých definic koučování a mentorování a jejich cílů. Následující popisy slouží potřebám tohoto kodexu a nejsou míněny jako jediné možné definice.

3.1 Koučink a mentorink

jsou aktivitami v oblasti profesionálního a osobního rozvoje, které se soustřeďují na jednotlivce a týmy. Tyto činnosti se opírají o vlastní zdroje a schopnosti klienta s cílem pomoci mu vidět a prozkoumat různé alternativní možnosti pro zlepšení jejich kompetencí, pro zkvalitnění jejich rozhodování a zvýšení kvality jejich života.

Proto profesionální kouč nebo mentor může být popisován jako expert ve vytváření vztahů s lidmi v rámci řady rozhovorů se záměrem sloužit klientům ve zvýšení jejich výkonů, podpoření jejich osobního rozvoje nebo obojího s tím, že si volí své vlastní cíle a způsoby jejich dosahování.

3.2 Koučink

Jedna z definic koučinku zní následovně:

“Koučování je facilitováním klientova učebního procesu za použití profesionálních metod a technik, které pomáhají klientovi zlepšovat to, co ho dosud brzdilo a posilovat to, co je pro něj efektivní, aby dosáhl svých cílů.”

Koučink může být také popsán takto:

“Koučink je partnerský vztah s klienty v průběhu myšlenky evokujícího kreativního procesu, jenž inspiruje klienty ke zvýšení jejich osobního i profesního potenciálu.”

Koučink může v rámci organizace zahrnovat jak individuální koučování jednoho člověka, tak skupiny více lidí.

3.3 Mentorink

Mentorink lze popsat jako proces rozvoje, který zahrnuje přenesení dovednosti nebo znalosti od zkušenějšího člověka k méně zkušenému člověku pomocí učebního rozhovoru a zasvěcení do role. Může být také "učebním partnerstvím" mezi kolegy.

Část 2 Profesionální jednání

1. Hranice kompetencí

Koučové a mentoři by měli poskytovat své služby veřejnosti pouze v rámci hranic těch oblastí, které spadají do jejich kompetencí, odpovídající jejich odbornému vzdělání, výcvikům, studiu a zkušenostem. Pokud daná záležitost nespadá do jejich kompetencí, měli by tam, kde je to vhodné, spolupracovat s jinými profesionály formou doporučení, aby tím maximálně efektivně pomohli klientovi.

Koučovací a mentorské kompetence se měří v souladu s Kompetenčním rámcem, který je široce uznávaný na Evropské úrovni. (Dva příklady Kompetenčních rámců jsou uvedeny v Přílohách 1 a 2 tohoto Kodexu zásad jednání).

Pokud si koučové nebo mentoři nejsou jisti svými kompetencemi ve své práci, měli by podniknout odpovídající rozumné kroky, aby poskytovali profesionální služby a chránili klienty a další lidi před poškozením.

Pro vyvrácení jakýchkoliv pochybností spadá jak koučink, tak mentorink do oblastí mimo psychologické služby. V případech, kdy jsou koučové a mentoři žádáni, aby někomu poskytli psychologické služby, by měli tomuto člověku jasně sdělit, že takové služby neposkytují a doporučit mu vyhledání odborníka na psychologické služby.

2. Výcvik

V oborech koučinku a mentorinku je uznávána řada vědecky podložených a odborných poznatků. Mentorská a koučovací praxe je postavená na těchto prokázaných poznatcích. Proto by koučové a mentoři měli absolvovat odpovídající odborné výcviky, které

zahrnují jak teoretické znalosti, tak i praktické kompetence. Závěrečným testem kompetencí by měly být skutečné schopnosti kouče nebo mentora, nejen teoretické znalosti.

3. Vědomý profesionální rozvoj

Koučové a mentoři by se měli neustále snažit rozvíjet a posilovat svoje kompetence a průběžně se dále vzdělávat formou výcviků a kurzů.

Všem koučům a mentorům se doporučuje udržovat aktivní kontakt s pokročilejším koučem či mentorem a pravidelně s ním konzultovat souběžně s účastí na koučovacích a mentorských programech. V těchto konzultacích se mohou soustředit na oblasti, týkající se dávání podpory a dále řešení a vyjasňování témat spojených s koučovací či mentorskou praxí s klienty. Cílem je zajistit etické a profesionální jednání a průběžný profesionální rozvoj.

4. Dodržování Etického kodexu

4.1 Koučové a mentoři musí důsledně dodržovat Etický kodex, který od koučů a mentorů vyžaduje minimálně následující:

- a. Jednat vždy v rámci svých vlastních odborných kompetencí.
- b. Snažit se vytvořit pro koučink / mentorink vhodné prostředí.
- c. Dělat s klienty nebo s organizacemi, které to financují, jasné dohody a dodržovat je. Takové dohody mají zahrnovat:
  - Kontext a dohodnuté cíle programu / činnosti
  - Role kouče/mentora
  - Etické klauzule a ustanovení
  - Detaily programu / činnosti obsahující délku konání, množství setkání, místo konání, atd.
  - Platby a platební podmínky
  - Právo klienta ukončit spolupráci
- d. Dodržovat vysokou úroveň mlčenlivosti o všech informacích, týkajících se klienta, pokud to není v rozporu se zákonem (pokud zákon nevyžaduje sdělení určitých informací).
- e. Neříkat lži nebo zavádějící informace (týkající se například kvalifikace, úrovně kompetencí, výsledků koučovacího nebo mentorského procesu, apod.)
- f. Nevydávat cizí práci za vlastní

- g. Nezneužívat žádným způsobem klienty (například finančně, sexuálně apod.)
- h. Vyvarovat se jakémukoliv konfliktu zájmů
- i. Pečlivě zajišťovat, skladovat a případně bezpečně likvidovat jakékoliv záznamy vytvořené v průběhu koučování či mentorinku. Maximálně respektovat důvěrnost a soukromí klienta a jím poskytnutých informací v souladu se zákony a dohodami a poskytovat mu tím bezpečné prostředí.

V přílohách číslo 3 a 4 tohoto Kodexu zásad jednání jsou popsány dva příklady kodexů profesionálních organizací zahrnující etické standardy. Každý člen profesionální koučovací nebo mentorské organizace má dodržovat Etický kodex dané organizace.

4.2 Profesionální koučovací a / nebo mentorské organizace mají požadovat dodržování některé z níže uvedených verzí Etického kodexu nebo jejich ekvivalentu jako podmínku členství v organizaci.

4.3 Profesionální koučovací a / nebo mentorské organizace mají mít v rámci členství daný postup na disciplinární řízení a řešení stížností v případě porušení jejich Etického kodexu.

4.5 Koučové a mentoři mají spolupracovat při zjišťovacím šetření týkajícím se etiky a přijmout zodpovědně a závazně výsledky těchto zjištění, následných rozhodnutí a požadavků profesní organizace, ke které patří. Samotná neochota spolupracovat či odmítnutí spolupráce je považováno jako porušení etiky.

4.4 Jestliže závazky koučů a mentorů týkající se etiky jsou v rozporu se zákonem, je nutno dodržovat zákon. V případě pochybností by měl kouč nebo mentor vyhledat profesní organizaci, ke které patří, ve snaze vyřešit zodpovědně tento konflikt a zachovat základní principy lidských práv.

Část 3   Monitorování a sankce

1. Každá profesní koučovací a / nebo mentorská organizace hlásící se k tomuto Kodexu zásad jednání má mít dané postupy, jak sledovat a řešit případy jeho domnělého porušení.
2. Orgán, zodpovědný za vytvoření a hlídání tohoto postupu, by měl být nezávislý. Může to být stejná etická komise, která má za úkol řešit domnělé porušení Etického kodexu.
3. Tato nezávislá komise má být složena z členů profesní organizace a měla by být sestavena tak, aby nedošlo k žádnému konfliktu zájmů.
4. Další možností pro profesní organizace, hlásící se k tomuto kodexu, je společně založit nezávislou dohlížející komisi, která bude mít na starost Monitorovací a postupy a sankce s ohledem na profesi jako celek.
5. Tento kodex podporuje vyřešení problémů souvisejících s profesionálním jednáním člena dané organizace přímo a na neformálním základu, pokud je to vhodné a možné. Stížnosti by měly být nejprve sděleny jednotlivci nebo organizaci, které se týkají.
6. V případě porušení tohoto kodexu doporučujeme poté, co proběhne formální právní proces, nastolit níže popsané sankce v míře odpovídající závažnosti přestupku:
  - Varování a případný požadavek na zlepšení jednání konkrétním způsobem nebo přijetí vhodných kroků, jako je další vzdělávání nebo následná (specifická) supervize. Vše je třeba konkrétně časově ohraničit;
  - Pozastavení procesu akreditace, způsobilosti vést supervizi či tréninky, uznávaný status či členství v profesní organizaci na konkrétní časové období nebo do splnění požadovaných podmínek;
  - Ukončení akreditace, způsobilosti vést supervizi či tréninky, uznávaný status či členství v profesní organizaci.
7. Každá organizace, která se hlásí k tomuto kodexu, má pravidelně v časových intervalech přehodnocovat funkčnost Kodexu zásad jednání. O svých závěrech má poté informovat ostatní organizace, které se k němu hlásí. Záměrem je vyvolat diskusi a dohody o případných změnách v tomto kodexu.

Příloha 1

Kompetenční rámec Evropské mentorské a koučovací rady (Competency Framework of European Mentoring and Coaching Council)

Příloha 2

Kompetenční rámec Mezinárodní federace koučů (Competency Framework of International Coach Federation)

Příloha 3

Etický kodex Evropské mentorské a koučovací rady (Code of Ethics of European Mentoring and Coaching Council)

Příloha 4

Etický kodex Mezinárodní federace koučů (Code of Ethics of International Coach Federation)